

Crònica

Persones discapacitades: de Girona a Cuba

Es calcula que a Cuba hi pot haver prop de 80.000 persones discapacitades. Amb l'objectiu de donar suport a aquest ampli col·lectiu, el Grup Editor de la Revista del Discapacitat de Girona (GERD) ha engegat diversos projectes en diferents ciutats cubanes.

Un dels principals entrebancs és obtenir una cadira de rodes que faciliti la vida dels discapacitats cubans. Per aquest motiu, GERD ha impulsat dues cadenes de muntatge de cadires de rodes que funcionen a Guantánamo i Holguín, i que a més donen feina a mig centenar de persones. Només aquest any s'han enviat unes 400 cadires de rodes a les cadenes de muntatge, per tal de distribuir-les a la població local que les necessita. Amb aquest projecte, GERD ha impulsat la campanya «Apadrina un somriure», amb l'objectiu que empre-

ses, ciutadans i institucions col·laborin en el finançament de cadires de rodes per a Cuba.

Aquest grup editor, format bàsicament per persones discapacitades, és el responsable de la publicació de la revista *L'Atípic*, amb una tirada de 28.000 exemplars.

Precisament la voluntat d'oferir un servei semblant ha permès que des de l'any passat la revista tingui la seva homòloga cubana, aprofitant la infraestructura de *L'Atípic* gironí i amb textos proposats per les mateixes comunitats cubanes.

El grup editor segueix estrenyent els llaços amb Cuba amb la rehabilitació d'un centre de treball a Nueva Gerona que permetrà treballar a uns 50 discapacitats a final d'aquest any. En aquest projecte hi col·labora l'Ajuntament de Girona, que s'ha com-

promès a comprar la maquinària, mentre que el govern cubà cobrirà les despeses de la rehabilitació de l'edifici. Aquest centre de treball es dedicarà a l'elaboració de productes de regal i la previsió és que es pugui començar la distribució a mitjan 2006.

Aquesta col·laboració entre l'entitat gironina i la societat cubana ha despertat l'interès televisiu, i el mateix equip de «30 minuts» que va produir el premiat documental *Balseiros*, de molt èxit, ha preparat un reportatge sobre l'ajuda que representen per als discapacitats cubans els projectes impulsats per part del Grup Editor de la Revista del Discapacitat de Girona.

Dani Vila

Enric Catà, un arquitecte a peu d'obra

L'Arxiu Històric del COAC a Girona va començar ara fa un any un cicle anomenat «Fons d'arxiu» amb el qual vol donar a conèixer els fons professionals d'arquitectes que integren l'esmentat Arxiu Històric.

Ara fa un any l'inicià l'arquitecte Joan Roca Pinet. Ara hem pogut redescobrir la figura d'Enric Catà i Catà i la seva obra arquitectònica mitjançant una publicació i una exposició a la seu del COAC a Girona.

Nascut a Sant Felí de Llobregat l'any 1878, va

cursar els estudis a l'Escola Superior d'Arquitectura a Barcelona i el 1903 n'obtingué el títol d'arquitecte. Va col·laborar amb diferents arquitectes, entre els quals destaca Lluís Domènech i Montaner. El 1917 fou nomenat arquitecte municipal d'Arenys de Munt, d'on era el seu pare.

Desenvolupà el càrrec fins a la seva prematura mort, l'any 1937. Va projectar nombroses obres municipals: l'escola graduada el 1917, el pont sobre la riera el 1921, el Pla general d'urbanització el 1932, el mercat i les cases per als mestres el 1936.

Malgrat la curta carrera professional que va poder desenvolupar, Enric Catà i Catà va realitzar un gran nombre de projectes. Va tenir molta relació amb Barcelona i les comarques gironines. Mentre fou l'arquitecte municipal d'Arenys de Munt va crear projectes per a Barcelona, Reus, Girona, Portbou i Palamós. A la ciutat comtal va participar en projectes importants com el Palau Nacional de Montjuïc o el Casal del Metge a la Via Laietana i fou responsable de diverses cases burgeses. A Girona va realitzar obres tan conegudes com les Destil·leries Regàs el 1907, les Destil·leries Gerunda del Pont Major el 1911 i el Teatre Albéniz el 1922. A Portbou projectà la reforma del Casino España el 1923, a Palamós el Grup Escolar el 1925 i a Reus la Granja Soldevila el 1929. El gener de 1937 Enric Catà i Catà va morir a Barcelona víctima d'un accident en ser atropellat per un cotxe en una cruïlla del passeig de Gràcia quan tornava d'Arenys de Munt.

Amb aquesta iniciativa els responsables de l'Arxiu

Històric pretenen mostrar els fons documentals que custodien i gestionen. Volen donar una pinzellada humana i professional de tots aquells arquitectes que formen part de la nostra història urbanística. De vegades, fins i tot, amb aquestes pinzellades redescobreixen el mateix arquitecte als ulls dels seus descendents familiars, en aportar-los dades i referències fins avui desconegudes.

Aconsegueixen, doncs, un grau més d'humanitat i coneixement que sola-

Les Destil·leries Gerunda, al Pont Major, 1911.

ment s'assoleix quan els professionals de l'arxivística i la recerca històrica estimen sense traves la seva feina, de la mateixa

manera que l'Enric Catà i Catà, que fou un arquitecte a peu d'obra.

Joan Vicens i Tarré

Els somnis inesgotables

Quan, l'any 1988, l'Ajuntament va publicar l'antologia *La Girona dels poetes*, es va fer evident que la producció lírica en català de temàtica gironina s'havia estroncat pràcticament amb la Guerra Civil. La generació poètica del modernisme i del noucentisme havia estat engolida i, durant la llarga postguerra, Girona només havia estat glossada en versos castellans: bàsicament, els de Valeriano Simon, Rafael Manzano i –en el bàndol oposat– Julián Andúgar. L'excepció a la regla va ser Maria Castanyer, seguida més tard per Salvador Sunyer. Fins ben entrats els anys 60 no van aparèixer nous poemes gironins, com els de Josep Tarrés, Narcís Comadira i Albert Rossich, però el silenci de les dècades dels 70 i 80 van fer creure que amb ells s'havia acabat tot i que Carner, Palol, Tharrats, Geis i Badia amb prou feines tindrien hereus.

Va ser ben poc després de tancar-se aquella antologia que van sorgir, inesperadament, nous poetes que dedicaven l'atenció a Girona: Manuel Castaño, Rosa Font, Dídac Faig, Margarita Colom, Antoni Puigverd, Lluís Freixas, J. N. Santaaulàlia, Xulio Ricardo Trigo, Imma d'Espona... Tots ells han enriquit la segona edició de *La Girona dels poetes*, publicada l'any 2005. Aquesta es limitava expressament als textos publicats durant el segle XX, però a partir de l'any 2000 la història ha tornat a començar; ja hi ha molts altres autors que fan cua per entrar en una hipotètica reedició: Manuel Forcano, Isabel Oliva, Imma Morente, Sam Abrams, Francesca Laguarda, Lluís Lucero, Sofia Chiaraviglio... Es tracta d'un refluix molt intens, amb una característica afegida: la d'autors que han dedicat a la ciutat llibres poètics sencers –els de Faig, Colom i Oliva–, cosa que no succeïa des de l'edició pòstuma dels versos de Joan Badia, l'any 1932.

L'últim dia de Tots Sants va complir setanta anys la frase de Prudenci Bertrana «Girona, formidable mina de somnis...». Ni ell mateix podia imaginar fins a quin punt la mina és inesgotable i amb quin escriu el temps li donaria la raó.

Narcís-Jordi Aragó

Història i memòria del franquisme

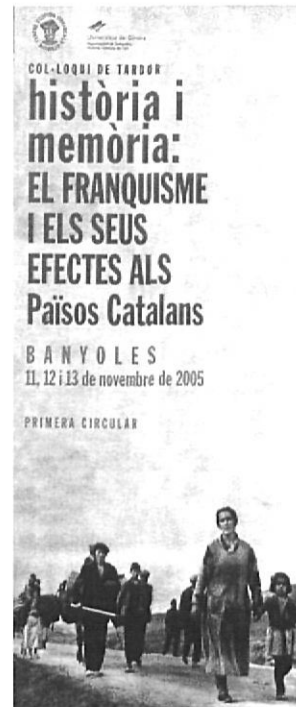
«Història i memòria: el franquisme i els seus efectes als Països Catalans». 11, 12 i 13 de novembre de 2005: col·loqui de tardor sobre història del franquisme a Banyoles.

En un entorn privilegiat, l'estany de Banyoles tenyit dels mil colors freds de la tardor: el col·loqui organitzat pel Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles i la Universitat de Girona, que ha aplegat molts dels més destacats historiadors sobre el franquisme. A més, el públic present, per nombrosos, fins i tot va sorprendre. Qualitat en les argumentacions exposades i èxit d'assistència, per la qual cosa és sincera la felicitació a Jordi Font, en primer lloc, ànima de l'acte; a Àngel Duarte i Josep Clara, catedràtic i professor, tots dos de la Universitat de Girona, amb un important paper en qualitat de direcció científica; finalment, a Berta Noguer, coordinadora, que va aconseguir fer sentir còmode a tothom, públic i conferenciant.

Josep Fontana, ni més ni menys, obria divendres el col·loqui de tardor. De manera intel·ligent i irònica va defensar que el franquisme fou un règim sense ideologia, feixista i repressiu; a més, tot creixement econòmic que es va produir durant la dictadura va ser, digué, malgrat Franco. Així!

Sense matisos. D'impietat se'n parlà més. Franco, l'Església i els seus generals, encara que tots catòlics, no tingueren pietat. Paraula de connotacions tan religioses! Efectivament, de la duresa dels vencedors i del cru exili en parlaren Francesc Vilanova i Joan Sagués. Gómez Roda va fer referència al nou paradigma historiogràfic sobre el feixisme; i com aquest nou model d'anàlisi afectava el franquisme. El franquisme és feixisme? En referència a aquesta pregunta hi ha un intens debat historiogràfic a Espanya. En aquest sentit, foren il·luminadores les paraules de Joan Maria Thomàs i de Francisco Morente, entre els quals va tenir lloc una evanescent i elegant controvèrsia, tanmateix també profunda i important per a la millor comprensió del règim del 18 de juliol.

Pere Ysàs va ocupar-se de la resistència contra el franquisme durant les dècades de 1960 i 1970. La democràcia no fou el camí natural en el qual va desembocar la tenebrosa dictadura, sinó que hi va haver, advertia Ysàs, un autèntic moviment d'oposi-

sició en ascens protagonitzat per obrers, estudiants i intel·lectuals.

De resistència també en va parlar Maria Josepa Gallofré, filòloga, la qual va relatar el genocidi cultural que els franquistes van infligir a la cultura catalana.

Carme Molinero va insistir que l'oposició contra el franquisme no fou un fet banal i sense importància, ans al contrari. Tampoc el franquisme, afegia, en la seva última etapa va convertir-se en un règim sense perill; seguia essent una dictadura assedegada de sang, erigida sobre la columna glaçada de la victòria de 1939.

En referència a la memòria, Andreu Mayayo va introduir una interessant idea: cal entendre, va afirmar, que un grup humà tingui la necessitat de recuperar les seves víctimes. No es tracta de culpabilitzacions, sinó de justícia envers les víctimes. Això no obstant, va responsabilitzar la nació espanyola del genocidi cultural contra Catalu-

nya, oblidant que la Guerra Civil no fou una guerra de Catalunya contra Espanya. Quants espanyols no tingueren cap responsabilitat en les accions comeses pel règim franquista! De l'oblit d'aquestes víctimes del camp antifranquista, Ricard Vinyes en va responsabilitzar sobretot el PSOE.

Jordi Galofré va presentar el seu llibre *La repressió franquista a Banyoles*. També, amb gran erudició, Josep Clara va parlar d'història local i posà de manifest algunes de les causes que, segons el seu parer, han contribuït a esmoreir el dinamisme dels estudis sobre el franquisme a les comarques gironines. Van rebre gairebé tots, des de les institucions provincials fins a la Universitat.

Les comunicacions, molt nombroses, foren el complement perfecte d'aquest col·loqui. Xavier Díez, Jordi Julià o Joaquim M. Puigvert, professor de la Universitat de Girona, que va escriure de Josep Danés i Torras, foren alguns dels molts autors —impossible enumerar-los tots— d'aquestes comunicacions, relatades amb abundants dosis de crítica per David Ginard i Martí Marín.

En fi, d'història va parlar-se a Banyoles, plena també de la memòria que a Catalunya —més que no als Països Catalans?— ha deixat el règim del *generalísimo*.

Alfons Jiménez

Mossèn Gumersind: Sant Joan va ser una festa

A Sant Joan de Palamós, i a la plaça que porta el seu nom, es va inaugurar un monument a mossèn Gumersind Vilagran, el carismàtic rector de la parròquia mort l'any 2004.

Al final de la dècada dels setanta, jo agafava cada dia la Sarfa per anar a estudiar a l'insti de Palafrugell. En aquell trajecte ens coneixíem tots, si més no tots els que el feiem regularment. A la parada de Sant Joan, hi pujaven sempre un grup de nois i noies que si bé potser ja no eren *ionquis* si

que havien estat víctimes de l'addicció al *cavall* fins feia ben poc. El cert és que es feia estrany veure diàriament aquella colla disposada a vendre revistes arreu de la comarca —revistes editades a favor d'algun projecte d'ajut als drogaadictes, ara no recordo quin—, entremig d'estu-

El monument a mossèn Gumersind, a Sant Joan de Palamós.

Quan el vi ve de la bóta

Tot és de fireta en el Baix Empordà. Els cims més alts de les Gavarres són més aviat baixos, l'aigua dels seus torrents i de les seves rieres —el Rissac, l'Aubi, la de Calonge o la de Vall-llobrega— és irregular; les valls —la de Vall-llobrega o la de Calonge, amb la conca del Tinar— són mitges llunes petites, ferradures que no anirien bé a cap dels quatre cavalls que arrosseguen el carro del sol a través del cel. Quan va saber de qui era fill, Faetont va voler portar aquell carro: els cavalls se li van desbocar; la calor, que tot ho crema, va incendiar boscos i ciutats, va assecar mars i rius. Tot plegat, un desastre. Dues grans plagues semblants han assolat bona part de les nostres vinyes. La primera, la fil·loxera, ja fa més de cent anys que va passar. La segona, la de la urbanització, la del turisme de masses i la de la destrucció sistemàtica del nostre patrimoni, no hi ha manera que passi. Un vespre d'un dissabte de començament de novembre, la sala Fontova de Calonge es va emplenar de gent que va voler assistir a la presentació del llibre *Un vi viu*, subtitulat *El vi de pagès de Calonge i de Vall-llobrega*. El signen Joan Lluís Alegret, Josep Maymí i Carles Serra, antropòlegs de la Universitat de Girona, perquè el gran valor d'aquest vi no es fonamenta només en la qualitat enològica —que això depèn sempre de la vinya, de la collita i de la bóta— sinó també en els valors etnològics: en les espècies de ceps que s'ha aconseguit preservar, en l'especificitat del procés productiu, en la relació directa que es manté entre productor i comprador, tal com es feia sempre i tal com és tan estrany trobar ara. És per tot això que els autors reals d'aquest llibre són fonamentalment les vint-i-nou famílies pageses de Calonge i de Vall-llobrega; si es vol, també, els seus compradors i els seus defensors, gent que va anar a la sala Fontova aquell vespre o que no hi va poder anar, gent que sap que l'únic progrés possible és respectar les diferents sensibilitats i maneres de fer, gent que s'oposa a la uniformització i a la cultura del tots iguals i tots al súper. Aixequem ben alt la copa!

Xavier Cortadellas

dians i gent més o menys gran que anava a Girona, al metge probablement. És clar que si s'estaven a Sant Joan és perquè mossèn Gumersind els deixava un lloc on hostatjar-se, on dormir i rentar-se mínimament. No gaire de res, però moltíssim de tot, perquè això era tot el que els podia oferir aquell home de testa rotunda i vocalització sonora a causa d'una sordesa portada amb habilitat i paciència. Crani memorable i ànima tendríssima, empordanès d'origen i dedicació; ingenu vocacional, quan la ingenuïtat es conjuga en la seva accepció més positiva.

Qualsevol nouvingut o passavolant que s'acostava a la població de Palamós, a

Sant Joan vull dir, a la recitòria hi tenia un lloc. Ingent va ser la tasca que va realitzar amb els immigrants andalusos que arribaven al municipi durant la dècada anomenada dels miracles —aquests, ben terrenals, per cert. Podríem dir que era un capellà dels d'abans i dels de veritat, amb tot el que això vol dir. Res de teories de l'alliberament encara, però moltíssima passió per Crist i per tot allò d'ajudar els pobres. La caritat entesa en el seu vessant més bàsic i

immediat era probablement el seu dogma més interioritzat. I com passa sovint amb les persones excepcionalment bones, somreia i reia sempre. Poques vegades un capellà i els ciutadans de la seva parròquia s'han interrelacionat de forma tan sòlida, tan íntima, diria. Coneixia tothom qui alguna vegada havia tingut relació amb ell. Ens coneixia a tots, des de sempre. I no l'emmanndria pas agafar el telèfon per felicitar un sant, un aniversari o un casament.

Però mossèn Gumersind no era només l'amor o la caritat més directa i alhora més simple i també més tendra, sinó que també s'embranchava en projectes que sovint suplien la manca d'Ajuntament propi i la singularitat real de Sant Joan enfront de Palamós: biblioteca, llar d'infants, ONG *avant la lettre*. No és ara moment d'enumerar tot el bé i el servei que ha fet no ja als seus feligresos, sinó als habitants de la seva parròquia, fossin o no parroquians fidels. Però sí

que mossèn Gumersind va ser l'ànima d'una iniciativa que no puc deixar d'esmentar: tot just arribat a Santa Eugènia de Vilatorrada va posar en marxa el projecte de suport als nois i noies d'educació especial Els Àngels. No cal pas cantar les excel·lències del projecte; de tots és conegut. Des de tots àmbits necessaris, mossèn Gumersind ajudava tothom que ho necessités. Això és així.

A la plaça que porta el seu nom, evidentment a Sant Joan, podem veure-hi ara una estàtua de bronze, obra d'Antoni Delgado, que el representa assegut, mirant cap a la pista on els nens juguen i els adolescents hi transiten la perplexitat. Si bé Sant Joan ja va plorar el seu traspàs la tardor de l'any passat i li va dir l'adéu que mereixia, la inauguració d'aquesta escultura va esdevenir un homenatge certament alegre i agraït. Grallers i gegants i autoritats i homes i dones que s'han fet grans a l'entorn de la parròquia, de Sant Joan i de Palamós i de Múrcia i de Rosario i de Nador i de Campillos i de Lima i etc., tots hi eren, catòlics, evangelistes, protestants (confessions que han conviscut des de sempre a Sant Joan: nucli petit, però divers), i tots miraven aquell rostre de bronze obscur mentre els gegants li feien els honors i els grallers hi posaven la BSO.

Els ferros d'art de Nonito Cadenas

Posant de costat dos col·laboradors de Rafael Masó, Nonito Cadenas i Fidel Aguilar, i delineant-ne les seves vides en paral·lel, tindríem un petit exemple del sentit de la justícia poètica amb què de vegades obra el temps. Cadenas, artesà de la forja; Aguilar, escultor. Cadenas va rebre de la vida certes benediccions que a Aguilar, amb una biografia curta i trencadissa, li foren negades. Tanmateix la posteritat ha fet una labor de compensació: avui l'obra de Fidel Aguilar és als museus i en la mitologia gironina, en canvi la de Nonito Cadenas amb prou feines és una nota al peu de pàgina als llibres sobre Masó.

Les benediccions en la vida de Ramon «Nonito» Cadenas i Caballer (Sant Vicenç dels Alls, 1876-Girona, 1930) poden endevinar-se en les poques ratlles amb què ara per ara se la pot escriure. Apadrinat per Masó, va incidir en el món cultural gironí amb una notable arrencada. L'arquitecte noucentista va escriure-li un article elogios de la seva obra incipient, li va encarregar la forja de les seves obres, volia convertir-lo en un artesà-artista digne de l'Escola de Bells Oficis que ell imaginava febrilment. Més tard, tant l'arquitecte com l'artesà van haver-se de resignar als reajustaments que la realitat va imposar-los. Cadenas, entomant la ració inevitable de desencisos que el temps ens ofereix, va bescanviar els somnis juvenils d'exposar les seves claus i els seus ganivets com si fossin escultures a canvi d'engrandir el taller i convertir-lo en una metal·lúrgia del segle XX. Així, va menar un negoci pròsper dins el qual va evolucionar d'artesà savi a industrial eficient, va gaudir d'una vida útil i perdurable en la seva obra i els seus descendents —el seu fill Ramon va continuar la tradició familiar, que ha arribat fins als nostres dies—, no va patir l'esllavissada de la Guerra Civil. Encara va tenir temps de recollir premis per la seva obra (el 1921 a Barcelona, per una làmpada; a Figueres, el 1926), però després de la seva mort li va pertocar l'anonimat injust amb què solen ser castigats els artesans. Perduts aquella «claueta assenyada amb una creu en el lloc més just» i «el simple mànec de ganivet amb els símbols popularíssims de les virtuts teològals» descrits per Masó, els seus ferros encara embelleixen silenciosament el noucentisme gironí: les espigues a la reixa de la farinera Teixidor, les reixes de la casa Salieta, les de l'escola de Sarià i les ferramentes dels mobles del mas El Soler. És just posar nom i cognoms a la feina ben feta.

Josep Pujol i Coll

Antiga llista de protectors del Museu-Biblioteca d'Olot, recuperada com a cartell del centenari.

Ara som un diumenge de tardor, d'aquesta tardor estranya, plugissera i massa tèbia. Em miro l'estàtua del mossèn, mentre els gronxadors són plens de nens i nenes que xisclen alegrois. En un banc del costat on seu la figura de bronze, tres mares magribines parlotegen i riuen amb mocadors al cap. A la

pista de formigó, un grup de xavalets juga a pilota emulant les proeses de Leo Messi. El món roda, i això ja és molt, i la tarda s'escola enllà de les Gavarres. Als *baulieus* de París cremen cotxes: *monsieur* Sarkozy no és mossèn Gumersind, certament.

Gerard Prohias

Doble centenari olotí: Museu i Biblioteca

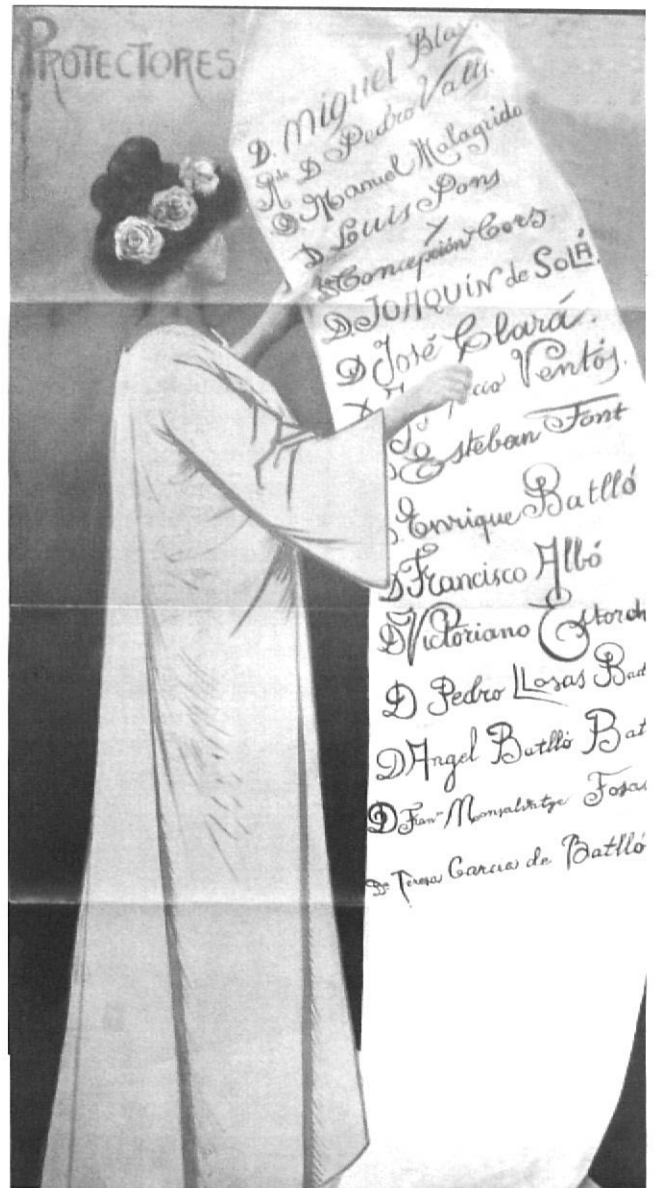
Olot ha celebrat amb diversos actes el doble centenari del Museu i de la Biblioteca. Tot i l'acord municipal de l'any 1893 de crear el Museu d'Antiguitats a la ciutat d'Olot, no es va inaugurar fins a l'any 1905, i quan va obrir les portes la institució museística ho va fer junt amb una Biblioteca.

El fet resulta remarcable en primer lloc perquè les dues institucions es creaven alhora, regides per un mateix patronat i un únic reglament, però també és significatiu perquè al principi del segle passat pràcticament no hi havia biblioteques públiques en el nostre país, i era una de les primeres mantingudes amb recursos municipals.

La institució es va ubicar a l'edifici de l'Hospici, una gran construcció civil situada al centre de la població i projectada per l'arquitecte de la cort Ventura Rodríguez, autor de molts edificis semblants escampats arreu de la península. Aquest gran

casal ha estat la seu de moltes institucions especialment estimades pels olotins, des de les escoles i l'institut a l'Escola de Dibuix, l'esmentat Museu, que ocupava una part de l'ala occidental del primer pis del claustre, i la Biblioteca, que estava a l'ala oriental del mateix pis.

Van ser diverses les famílies benestants i cultes olotines que van aportar obres d'art i llibres, i ho feren en tal generositat que l'any 1910 el nombre de volums recollits era considerable, fet pel qual va caldre nomenar un responsable per fer els primers inventaris tant de la biblioteca com del museu, i oferir

un servei públic de préstec de llibres. Aquest filantrop va ser el metge i historiador Joaquim Danés i Torras, que només la mort el va desvincular de la institució.

Quan l'any 1918 la Mancomunitat de Catalunya creà la Biblioteca Popular d'Olot, va fer que es plantegés si l'Ajuntament havia de continuar mantenint una biblioteca, quan a la ciutat ja n'hi havia una altra. Danés presentà un recurs, que guanyà, contra la decisió que havia pres el municipi de traslladar els llibres a la nova biblioteca.

El Museu Comarcal de la Garrotxa —ara una secció del MNAC—, és l'hereu d'aquell creat cent anys enrere, que continua ubicat en el mateix edifici de l'Hospici, ara en la darrera planta. Des de fa un temps està en un procés de replantejaments, ja que sembla que vol convertir-se en un Museu del Paisatge.

L'actual Biblioteca Marià Vayreda ha reunit en un nou edifici —situat on hi havia l'antic ajuntament de la ciutat, al carrer Major— bona part dels fons de les dues biblioteques que hi havia a la ciutat.

Per celebrar el centenari durant tot l'any 2005 es van fer un seguit d'actes, amb la voluntat que tothom hi pogués participar. Una exposició inaugurada per les festes del Tura recollia peces representatives tant del Museu com de la Biblioteca. Per visualitzar la dualitat de centres s'han confeccionat uns punts de llibre, que tenien la particularitat que estaven partits per la meitat, una part dels quals s'havien de recollir a la biblioteca i l'altre al museu. S'ha edi-

tat igualment una col·lecció de dotze postals, una cada mes, on es fa referència a diversos exemplars de premsa que al llarg dels anys han aparegut a la ciutat.

Altres actes populars, com una gimcana a la biblioteca, un concurs de punts de llibre coincidint amb l'any del Quixot, o acadèmics, com sessions de treballs i conferències, han complementat els actes del centenari.

Joan Sala

Vint-i-cinc anys de paraules infantils

Vint-i-cinc anys de Jocs Florals Escolars. Acte commemoratiu al Teatre de Sant Domènec de Girona i edició del volum dels últims cinc anys.

Escriure permet posar en ordre tot allò que portem a dins i exterioritzar-ho, per això és important treballar l'expressió literària en el anys d'educació escolar, que són també els de formació de la persona. Enguany se celebren vint-i-cinc anys de Jocs Florals i Literaris Escolars de Girona, una llarga trajectòria que ha permès donar veu als nens i nenes de la ciutat i descobrir-los la literatura com a eina de creixement personal i intel·lectual. Amb el suport imprescindible dels mestres, durant tots aquests anys els alumnes de les nostres escoles

han après a traduir en paraules sentiments, emocions, il·lusions i una visió del món que ha evolucionat també amb la societat.

Per celebrar aquest aniversari es va portar a terme un acte de commemoració al teatre de Sant Domènec, amb la presència de l'alcaldessa de Girona, Anna Pagans, i el tinent d'alcalde d'Educació, Joan Manuel del Pozo, com a representants de l'Ajuntament actual, i de les persones que van impulsar l'activitat en el seu inici, ara fa vint-i-cinc anys: Joan Miró (regidor de Cultura 1979-1983) i Antoni Dòmènech

(tinent d'alcalde d'Educació i Cultura 1979-1983), a més d'altres professionals directament implicats en el projecte. En la celebració es van llegir diversos textos guanyadors d'alguns d'aquests premis, en un viatge pels anys i la literatura a càrrec dels mateixos autors. En aquest context, es va presentar també el cinquè volum de composicions premiades dels Jocs Florals que l'Ajuntament de Girona publica cada cinc anys, *Jocs Florals i Literaris Escolars 2001-2005*, que en aquesta ocasió recull també la llista de tots els guanyadors en alguna de les edicions i escrits de les persones vinculades als Jocs al llarg de la seva història.

El projecte dels Jocs Florals Escolars de Girona va néixer els primers temps de democràcia, en plena

renovació educativa, com una via per donar relleu a la llengua catalana i incentivar l'expressió escrita dels alumnes. La situació política, social i cultural ha canviat molt, però l'esperit de fons continua vigent i necessari en el context social actual. Amb una gran tasca al darrere per part de moltes persones (organització, mestres, jurats, etc.), els Jocs Florals continuen donant als nens i nenes l'oportunitat de descobrir el poder de la lletra escrita per explicar-se i explicar-nos com absorbim la realitat. Vint-i-cinc anys de Jocs Florals són vint-i-cinc anys de paraules, un recorregut per la història de la ciutat a través de la mirada dels infants i joves que n'han escrit i n'escruien el futur.

Glòria Granell Nogué

Paisatges incògnits, territoris ocults

Paisatges incògnits, territoris ocults: les geografies de la invisibilitat. III Seminari Internacional sobre Paisatge, Olot, 20 a 22 d'octubre de 2005.

El 22 d'octubre passat el geògraf Oriol Nel·lo va cloure el III Seminari Internacional sobre Paisatge que durant tres dies havia portat a Olot estudiants i interessats i interessants discursos paisatgístics. O. Nel·lo va equiparar els edificis als arbres que no deixen veure el bosc per argumentar la ciutat invisible i plantejar, així, una de les claus de volta de la imperceptibilitat de determinats paisatges: el punt de vista. Perquè d'això anava el seminari d'aquest any; de paisatges ocults que assalten els ulls com a Rio les *favelas*, de territoris invisibles a tots aquells que no els pateixen i lamenten, de terres incògnites per a les ciències que, com els exploradors del segle XIX, ho volen conèixer tot; en definitiva, del que ha anat sempre: de conèixer allò que ignorem. Si considerar perspectives diferents pot ser una bona mesura d'accedir a llocs amagats, la singular trobada anual organitzada per Joan Nogué, per encàrrec de la Universitat Internacional Menéndez Pelayo, és una excepcional eina per

il·luminar aquests paisatges. Perquè el seminari va aplegar a Olot, per tercer any consecutiu, geògrafs, arquitectes, sociòlegs, artistes, cineastes, historiadors de l'art i escriptors que, des de les seves disciplines, van anar dibuixant una particular geografia de geografies.

Moltes de les ponències van captivar molts dels assistents. Durant anys recordarem els paisatges del cos de la sociòloga María Ángeles Durán, del «cos-subjecte» que, en darrera instància, ens fa ser paisatge; els paisatges condicionats per l'edat, pel gènere, i també per les sabates que portem. El seminari havia començat el dia abans amb una introducció del director, Joan Nogué, i amb els paisatges de la por que Alicia Lindón va anar descarnant metòdicament fins a evidenciar la seva funció profundament injusta. I les perifèries pobres de Ciutat de Mèxic van cedir el protagonisme a les *favelas* de Rio de Janeiro, tan famoses com pobres, de la mà de la jove arquitecta brasilera Raquel Tardin.

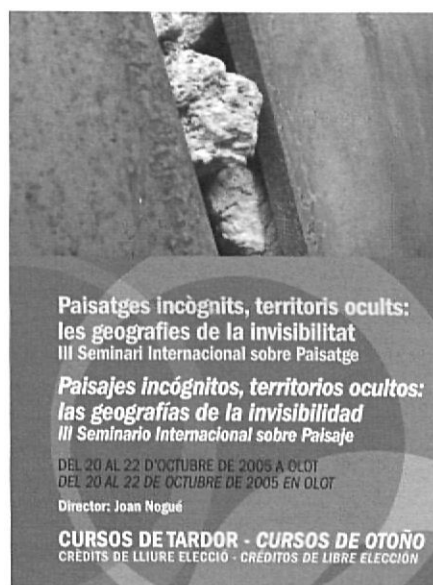
Ja a la tarda, Daniel Hiernaux, que en el torn de preguntes s'havia mos-

trat crític amb alguns plantejaments de Raquel Tardin, ens va enlairar de les crues realitats del matí cap a les esferes de la compressió espai-temps perquè, tot seguit, el paisatgisme projectual de Jordi Bellmunt ens conduís cap a l'espectacle plàstic i musical del col·lectiu valencià Verd-Cel preparat expressament per al seminari. Sentir fins a quin punt el cos és el gresol dels nostres paisatges va ser el preàmbul òptim als discursos artístics més intimistes del segon dels canadencs Ron Benner i Jameh Hassan, conclusos a la nit amb la projecció comentada d'*Eleni*, l'esplèndida pel·lícula de Theo Angelopoulos. Carmen Pena va començar el

darrer matí evocant els paisatges de l'amor i de l'oblit dels emigrants gallecs, que ella, com a gallega filla d'emigrants, coneix bé; just abans que Itziar González Virós busqués la traça dels seus projectes de vida, i així ens portés fins a la ciutat oculta pels edificis i la fragmentació d'O. Nel·lo.

Tres vegades tres dies i el cicle queda tancat. Hi haurà més cursos i seminaris, però aquesta barreja multidisciplinària —marca de la casa— queda en el record i en els textos dels ponents que, fins que no es publiquin, es poden consultar al web de l'Observatori del Paisatge (www.catpaisatge.net).

Josep Masdevall

Paisatges incògnits, territoris ocults:
les geografies de la invisibilitat
III Seminari Internacional sobre Paisatge

Paisajes incógnitos, territorios ocultos:
las geografías de la invisibilidad
III Seminario Internacional sobre Paisaje

DEL 20 AL 22 D'OCTUBRE DE 2005 A OLOT
DEL 20 AL 22 DE OCTUBRE DE 2005 EN OLOT

Director: Joan Nogué

CURSOS DE TARDOR · CURSOS DE OTOÑO
CREDITOS DE LLIBRE ELECCIO · CREDITOS DE LIBRE ELECCION

En el dossier "Girona: l'art d'un present" del número anterior de la *Revista* van aparèixer invertits dos peus de fotografies. A la foto de la pàgina 83 li corresponia el peu de la primera foto de la pàgina 84 (Frederic Amat), mentre que el peu d'aquesta última havia de ser el que figurava a la pàgina 83 (Àngel Jové).